پەشیمان بوونەوە لە ڕیفراندۆم…
شێرزاد وڵا تدۆست

لەگەڵ بوونی ناڕەزایەتیەکی زۆری ناوخۆیی و دەرەکی لەسەر ئەنجامندانی ڕیفراندۆی لە 25 مانگی ئەیلولی ئەم ساڵ بۆ جیابوونەوەی هەرێمی کوردستان ، لێ گوێ نوگرتن و بشتگوێخستنی تەواوی ئەو دەنگ و لایەنانەیە داوای دواخستنی ئە پرسە دەکەن بۆ کات و ساتیکی گونجاو جێی سەر سوڕمان و تێڕامانە ، پێویستە وردبینەوە لەوەی ئاخۆ ئەو لایەنانەی دروشمی سەربەخۆی دەوڵەتی کوردیان بەرزکردوەتەوە و ئامادەکاری ڕیفراندۆم دەکەن لە ئێستادا ، ئەوەندە موکوڕو سورن لەسەر ئەنجامدانی ڕیفراندۆم و ڕاگەیاندنی سەربەخۆی باشوری کوردستان ، یاخود چاوەڕێی زیاتر فشار خستنە سەر حکومەتی ناوەندن بۆ وەرگرتنی پلە ئیمتیازی زیاتری حزبی لە حکومەتی عێراق ، هەرچەندە لە گفتوگۆکانی ئەم چەند ڕۆژەی وەفدی کوردی لەگەڵ لایانە عێراقیەکان لە بەغدا ، ئەم بابەتە بۆ هەموو لایەک ڕوون بویەوە تەنها مەبەست لەم کارە بەدەستهی□نانی بەرژەوەندی زیاتر لە بەغدا نەوەک جیابوونەوە لە لە عێراق ، بەڵگەش بۆ ئەمە قسەکانی خودی سەرۆکی ئەم لیژنەیەیە ، کە بە ڕوونی وتی ئێمە لەگەڵ یەک پارچەیی عێراقین.

جێی خۆیەتی سەرنج لەوە بدەین ئایا پەشیمان بوونەوە لە ڕیفراندۆم لەم کاتە دواخستینی بۆ کات ودەرفەتێکی گونجاوتر ، کە هەم پشتگیری نێودەوڵەتی هەم کۆدەنگی ناوخۆیی لەسەر بێت باشترە ، یاخود موسڕ بوون و ئینکاربوون لەسەر ئەنجامدانی ئەو ڕیفراندۆم لە 25/9 ی ئەم ساڵ ، بێگومان هەموو بیرکردنەوەیەک ڕای یەکەم هەڵدەبژێری ئەگەر مەبەستی بنیات نانی دەوڵەتێکی کورد لە تەواوی سنوری باشوری کوردستان و خاوەن دامەزراوە و خاوەنسەروەری و بەهێز بێت لە ئاستی نێودەوڵەتی ، ب□ پێچەوانەشەوە ئەگەر ڕای دووەممان هەبێت ئەوا ئێمە دەوڵەتێکمان دەوێت کە لە جوگرافیایی گەمارۆدراوی سنوری هەولێر و سلێمانی دهی□ک بێ ناوچە دابراوەکانی دەرەوەی هەرێم دەبێت ، جگەلە دەوڵەتێک دەبێت بە مردووی لە دایک دەبێت و هیچ پاڵپشتی و دانپێدانانێکی نێودەوڵتی نا بێت ، ڕەنگە هاوشێوە وەک قوبرسی تورکی لەلایان وڵا تێک یان دوو وڵاتی دانبنرێت بەو دەوڵەتە ، کە ئەمەش جگە لە ماڵوێرانی و نەهەماتی زیاتر بۆ هاوڵا تیانی بەشمەینەتی ئەم مەملەکەتە نا هێنێت.

ئەگەر هاتوو ئەو لایەنانەی ئەو بەروارەیان دیاری کردووە پەشیمان نەبوونەوە گوێیان نەگرت لە ناڕازی ناوخۆی و ناڕازی وڵاتانی زلهێز و وڵاتانی ناوچەکە و ئەنجامدانی ڕیفراندۆم و بەدەستهێنانی زۆرینەی "بەڵێ" بۆ جیابوونەوە لە عێراق لە 25/9 دوای ئەو بەروارە چی ڕوودەدات؟ ئایا سەربەخۆی ڕادەگەیەنرێت و باشوری کوردستان دەبێتە دەوڵەتێکی سەربەخۆ لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست؟ بۆ وەڵامی ئەمە دەبێ بڵێین بەداخەوە چۆن ڕیفراندۆمەکەی 2005 تەنیا بە مەرەکەبەی سەر کاغەز و لەناو سندوقەلانی دەنگدان مایەوە و کرا بە پارویەکی چەور بۆ بەدەستهێنانی چەند بەرژەوەندیەکی زیاتری حزبی ، ئەوە ئەم ڕیفراندۆمەش شتێکی مەزنتر و باشتری لێ وەچنگ ناکەوێ .

ئەوەی گرنگە لە کاتی ئاماژەی پێ بکرێت ئەوەیە ئەوانەی ماوەی چەند مانگێکە تەواوی هاوڵاتیانی باشوری کوردستانیان لەگەڵ بوونی جۆرەها قەیران و گرفت بەم بابەتەوە سەرقاڵ کردووە ، گوێ لەو هەموو دەنگە ناخۆیی و دەرکیە بگرن گوێ نەدەن بەو قسەیەی کە دەڵێ "سواربوون عەیبێک و دابەزین دووعەیب" ، بەڵکو هەرنەبێت بە بەرژەوەندی حزبی و بنەماڵەیی خۆیان بەگوێی دەنگی ناڕازی ناوخۆی وڵاتانی زلهێز لەسەرووی هەموویانەوە ئەمریکا بکەن ، واز لەو پرسە بهێنن لەم کاتە بە دەرفەتی گونجاو دوابخرێت ،بە پێچەوانەوە دوور نیە ڕووداو گەلێک ڕووبدەن کە هەم دووبارە حکومەتی عێراقی بەتەواوی دەسەڵاتیەوە بێتەوە هەرێمی کوردستان و ئەمانیش دوای ساڵێک خۆیان حزب و بنەماڵەکانیان لە دوور وڵات کاتێ بە ئێژنێیان بشکێن بە ئەو هەڵەیەی کردیان ، جیا لەوە لەبری ئەم خەڵک سەرقاڵ کردن و تێکدانی زیاتری باردۆخەکە هەوڵبدەن لەگەڵ بە باشترکردنی ژیانی خەڵک و سەرپێخستنەوەی دامودەزگا شەرعیەکان و دانانی پەیوەندیەکی باش لە گەڵ حکومەتی فیدراڵی چارەسەرکردنی تەواوی پرسە ناکۆکەکانی هەرێم و بەغدا ، هەروەها هەوڵدان بۆ ئەکتیق کردنەوەی مادەی 140 بۆ گەڕاندنەوەی تەواوی ناوچە دابڕێندروەکانی دەرەوەی هەرێم بە شێوازێکی یاسایی و بنیاتنانی بناغەی دەوڵەتداری وحکومڕانیەکی دیموکراسی و باشترکردنی گوزرانی خەڵک ، ئەودەم هەرهەنگاوێک برنرێت بۆ سەربەخۆیی ڕاگەیەندنی دەوڵەت ، بێگومان هەموو لایەک پشتگیری دەکات ، چونکە ڕوونە هەموومان خەونی دەوڵەتێکی سەربەخۆ بە ناوی کوردستان ، کە دیموکراسی و مافی مرۆق کەرامەتی مرۆقی تێدا پارێزراوبێت لە هزرو خەیاڵماندایە هەردەم.